

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN SIVISTYS- JA TIEDEJAOSTO

VIITE: Lausuntopyyntö 03102022, lähettäjä: Stiina Hyrri

HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

TEEMA: Seurakunnan turvallisuus ja sen turvaamiseen tarvittavat resurssit

TURUN JUUTALAISEN SEURAKUNNAN LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOESITYKSEEN

Turun juutalainen seurakunta on kiitollinen mahdollisuudesta antaa lausunto paikallisen yhteisömme turvallisuudesta ja sen rahoituksesta vuoden 2023 valtion talousarvion käsittelyä varten.

YLEISTÄ

Turun juutalainen seurakunta perustettiin virallisesti 26.11.1918 ja siihen kuuluu nykyisin noin 100 jäsentä. Jäsenistöstä suurin osa on iältään yli 70-vuotiaita.

Seurakunnan tilat sijaitsevat ydinkeskustan tuntumassa lähellä kaukoliikenteen linja-autoasemaa ja koostuvat synagogarakennuksesta ja sitä ympäröivästä aidatusta pihasta. Rakennuksessa on kahden rukoushuoneen lisäksi kanslia, isohko kokoushuone seurakunnan tilaisuuksia varten sekä pieni keittiö ruoanvalmistusta ja asuinhuone ja mm. suurina juhlapyhinä vierailevaa muualta tulevaa kanttoria varten. Synagogarakennus on suojeltu museoviraston päätöksellä.

Lisäksi seurakunnalla on hautausmaa kappeleineen. Se sijaitsee ydinkeskustan ulkopuolella muiden uskontokuntien hautausmaiden kupeessa. Sijainti on verrattain keskellä, ja se on hieman syrjässä vilkkaimmista kulkureiteistä. Hautausmaa on aidattu muurilla, mutta mm. tikkaiden avulla muuri on suhteellisen kevyesti ylitettävissä.

ILKIVALLAN KOhteita

Viime vuosina ovat erilaiset väkivallanteot juutalaisia kohteita vastaan Euroopassa yhä lisääntyneet. Näin myös pohjoismaissa. Kuolonuhreilta ei ole välttytty, kuten Kööpenhaminassa helmikuussa 2015. Kuluvan syksyn suurten pyhien (Uusi Vuosi ja Jom Kippur) aikana on esiintynyt häirintää juutalaisia kohtaan, minkä lisäksi Islannista takavarikoitiin suuri määrä räjähteitä. Kuulumme pohjoismaiseen verkostoon, jota kautta saamme informaatiota väkivallanteoista ja todetuista uhista. Valitettavasti pelkäämme, että on vain ajan kysymys, milloin väkivaltainen hyökkäys Suomen juutalaisyhteisöä kohtaan tapahtuu.

Vuonna 2020 holokaustin uhrien muistopäivänä 27.1. synagogaa vastaan hyökättiin heittämällä sen seinäpinnoille ja pääoville väriä sisältäviä vesi-ilmapalloja. Asia on tulossa oikeuskäsittelyyn joulukuussa 2022. Koska kyseessä on museaalinen suojelukohde, joka on maalattu paikalla sekoitettavalla kalkkimaalilla, oli Museoviraston vaatimuksesta yhtenäisten värisävyjen saamiseksi maalattava laajat alueet eikä paikkaus riittänyt.

27.1.2020 tehty ilkivaltainen hyökkäys Turun synagogaan

Torstain 15.-16.7.1993 vastaisena yönä kaadettiin hautausmaallamme 125 hautamuistomerkkiä, käytännössä kaikki, jotka saatiin liikkumaan (HS 17.7.1993). Osa kivistä vaurioitui. Aikaisemmin keväällä oli rikottu synagogan ikkunoita.

TURVALLISUUSTARPEIDEN KARTOITUS

Vuoden 2020 hyökkäyksen jälkeen kartoitimme tarpeet turvallisuuden parantamiseksi. Keskustelimme paikan päällä synagogan turvallisuudesta sekä Lounais-Suomen Poliisilaitoksen johdon että turva-alan asiantuntijoiden kanssa.

Molemmat tahot toivat vahvasti esille, että olisi merkittävästi panostettava ennaltaehkäiseviin turvallisuustoimenpiteisiin, sekä turvallisuusinfrastruktuuriin että vartiointiin. Vartiointia tulee olla erityisesti silloin, kun on aktiviteetteja synagogassa.

Samalla poliisi on kuitenkin todennut, ettei sillä ole resursseja vartioda edes niinä tunteina (lauantaisin 10-12) kun synagogassa on jumalanpalvelus, eikä myöskään suurina juhlapyhinä.

TOTEUTUNEET TURVALLISUUSINFRASTRUKTUURIN PARANTANNUKSET

Synagogaa ympäröivä aita on vuoden 2022 aikana turvallisuusyhtiöstä uusittu aikaisempaa reilusti korkeammaksi ja tukevammaksi. Sen rakenteessa jouduttiin kuitenkin ottamaan huomioon museaaliset näkökohdat, minkä takia se koostuu teräksisistä pystyrimoista. Pystyrautojen väli on puolet pienempi kuin vanhassa aidassa, joten suurempia esineitä ei enää saa aidan läpi. Käsi mahtuu kuitenkin edelleen rimojen väliin. Aita on kuitenkin huomattavasti vaikeammin ylitettävissä kuin aikaisempi melko matala ja heikompirakenteinen aita.

Kertaluontoisina investointeina olemme lisäksi toteuttaneet suositusten mukaisesti kattavan kameravalvontajärjestelmän. Uusi kulkuportti on varustettu kameralla ja sähköisellä etäavausjärjestelmällä, kuten myös synagogan pääasiallisesti käytettävä ulko-ovi.

Synagogassa on hälytysjärjestelmä ja olemme ostaneet turvallisuuskoulutusta.

Yhteensä edellä mainitut investoinnit ovat maksaneet n. 130.000 euroa, joihin emme ole saaneet julkista rahoitusta. Kameravalvontajärjestelmää varten saimme rahoituksen Israelista Jewish Agencyn kautta, mutta aidan lopullinen rahoitus on vielä auki ja osa sen kustannuksista jyvittyy vuoden 2023 puolelle.

TURVALLISUUSVALVONNAN NYKYTILANNE

Tähän asti synagogan turvallisuusvalvonta on suoritettu lähes kokonaan vapaaehtoisvoimin.

Jumalanpalvelusten aikana sapattina sekä useimpien pyhien aikana ovat valvomassa olleet korvauksetta seurakunnan ulkopuoliset ystävämme. Suurten juhlapyhien jumalanpalvelusten yhteydessä olemme lisäksi ostaneet yritykseltä osa-aikaista vartiointia.

Varsinkin, kun on ollut runsaasti ulkopuolisia vieraita, kuten viime keväänä järjestetyssä konsertissa, olemme hankkineet kattavat vartiointipalvelut yritykseltä.

Meillä vierailee runsaasti koululais- ja muita uskonnostamme tai rakennuksesta kiinnostuneita ryhmiä. Koululaiset vierailevat meillä useimmiten uskonnon- ja elämäntietämisen opetuksen yhteydessä. Näiden aikana turvallisuushenkilönä on toiminut joku seurakunnan jäsenistä.

Koemme verkostoistamme saadun informaation sekä synagogaamme vastaan v. 2020 tapahtuneen hyökkäyksen jälkeen uhkien jatkuvasti lisääntyvän ja vakavoituvan.

Pieni seurakuntamme, jossa on alle 100 jäsentä, vastaa yksinään kaikista kustannuksista sekä synagogan että hautausmaan osalta, myös turvallisuudesta.

Yrityksiltä hankitut turvallisuuspalvelut ovat kalliita, eikä meillä ole omin varoin varaa käyttää niitä järjestelmällisesti ja kattavasti.

Turvallisuusjärjestelyt kuormittavat tällä hetkellä huomattavasti vapaaehtoisia sekä niitä harvoja seurakunnan jäseniä, jotka voivat olla toiminnassa mukana. Voidaan myös kyseenalaistaa, onko pääasiassa ikääntyneiden, ei-ammattilaisten suorittama valvonta riittävän hyvätasoista.

TÄRKEIMMÄT TURVALLISUUSTARPEET

Käsityksemme mukaan emme kovin pitkään selviä turvallisuusvalvonnasta yksinomaan vapaaehtoisvoimin, vaan meidän tulee hankkia turvallisuuspalvelut kestävästi yritykseltä, jolta saisimme turvallisuushenkilön tai tarvittaessa useamman valvomaan tilannetta aina, kun synagogassa on jokin tilaisuus tai vieraileva ryhmä. Lisäksi valvontaa tulisi olla paikan päällä erityisen riskialttiiden päivämäärien aikana kuten holokaustin muistopäivänä, Israelin itsenäisyyspäivänä jne. Muina aikoina kameroiden tulisi olla etävalvonnassa.

Laitteet tarvitsevat ylläpitoa ja huoltoa. Hälytysjärjestelmässä on kuukausimaksu.

Kustannukset tarvittaville turvatoimenpiteille ovat noin 100.000 euroa/vuosi, koostuen etupäässä vartioinnista sapattina, juhlapyhinä ja muiden tilaisuuksien aikana sekä ryhmien vierailujen yhteydessä. Laitteistojen ylläpitokustannukset ja kuukausimaksut ovat pienempi menoerä.

Investointitarpeet kohdistuvat lähivuosina hautausmaan turvalaitteisiin sekä synagogan järjestelmien ylläpitoon ja uusimiseen.

Olemme pohjoismaissa ainoa juutalainen seurakunta, joka ei saa valtion tai kunnan rahoitusta turvallisuuden varmistamiseksi.

Haemme vuodelle 2023 turvatoimien ylläpitämiselle ja kehittämiselle tukea yhteensä 100.000 €.

Turussa 14.10.2022

Turun juutalainen seurakunta

Harry Serlo

puheenjohtaja

Joel Hasan

varapuheenjohtaja